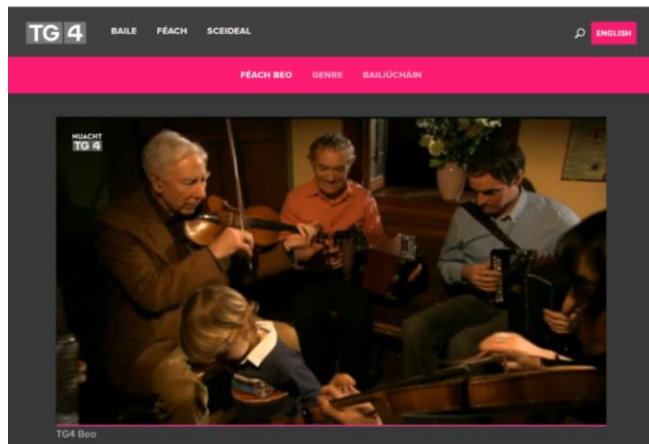

An Cosán Draíochta

Ceist 1

Beidh tú ag féachaint ar ball ar thuirisc faoi cheoltóirí cáiliúla as Conamara. Dún do shúile agus éist leis an tuairisc den chéad uair. Éist go sonrach leis an gceol. Pléigh na ceistanna seo leis na daoine eile i do ghrúpa:

1. Cén cineál ceoil atá ann?
2. Conas atá an ceol ag tús na míre difriúil ón gceol ag deireadh na míre?
3. Conas a rhothaíonn tú agus tú ag éisteacht leis an gceol?
4. Cad í éirim an scéil?

Ceist 2

Gan féachaint ar an mír den dara huair fós, an féidir leat féin agus an duine in aice leat Gaeilge a chur ar na focail agus na frásaí seo?

1. work _____
2. composer _____
3. production _____
4. one of the great heroes _____
5. gentle _____
6. able _____
7. homage, respect _____
8. tide _____
9. commissioning _____
10. in memory of _____
11. I miss _____
12. exuberance _____

Féach ar an mír arís le feiceáil an raibh an ceart agaibh. Mura bhfuil sibh cinnte go fóill, féach ar an mír den dara huair.

Ceist 3

Féach ar an tuairisc arís agus cum ceistanna fúithi le cur ar an duine in aice leat.

Ceist 4 Éist go cruinn leis an mír arís. Cén leagan de na briathra thíos a bhí le cloisteáil inti? Tá sampla amháin déanta duit!

básaigh – bhásaigh – an aimsir chaite

tabhair
taispeáin
cum
caill
déan

Ceist 5 An tuiséal ginideach

Bhí na samplaí den tuiséal ginideach thíos le cloisteáil sa mhír. Bain amach na lúbíní agus déan cibé athrú is gá ar na hainmfhocail.

laochra móra an (ceol) _____
Rí an (mileoidean) _____

An tuiséal ginideach leis an aidiacht shealbhach (his):

mileoidean a (muintir) _____
in ómós a (athair) _____

An tuiséal ginideach, iolra:

i gceantar na (oileán): _____

Ceist 6 Pléigh na ceisteanna seo leis an duine in aice leat, nó le do ghrúpa.

1. Cad is brí le *An Cosán Draíochta*?
2. Cad is brí leis i gcomhthéacs an scéil seo?
3. Cad a thagann chun cuimhne duit féin go pearsanta nuair a smaoiníonn tú ar chosán draíochta?

Treoracha agus Freagraí

Ceist 1

Cuir an mhír ar siúl uair amháin ach iarr ar na foghlaimeoirí a bheith ag éisteacht léi seachas a bheith ag féachaint uirthi. Pléigh na ceisteanna leis an rang iomlán tar éis do na foghlaimeoirí am a chaitheamh iad féin ag plé na gceisteanna.

Ceist 2

1. work	<i>saothar</i>
2. composer	<i>cumadóir</i>
3. production	<i>léiriúchán</i>
4. one of the great heroes	<i>duine de laochra móra</i>
5. gentle	<i>séimh</i>
6. able	<i>cumasach</i>
7. homage, respect	<i>ómós</i>
8. tide	<i>taoide (taoille)</i>
9. commissioning	<i>coimisiúnú</i>
10. in memory of	<i>i gcuimhne ar</i>
11. I miss	<i>airím uaim</i>
12. exuberance	<i>spleodar</i>

Ceist 3

Féach an script.

Ceist 4

tabhair: a thugtaí – an aimsir ghnáthchaite, saorbhriathar

taispeáin: a thaispeáint – an t-ainm briathartha

cum: a chumadh – an t-ainm briathartha / chum – an aimsir chaite

caill: cailleadh – an aimsir chaite, saorbhriathar

déan: a dhéanamh – an t-ainm briathartha / go ndéanfar – an aimsir fháistineach, saorbhriathar

Ceist 5

laochra móra an (ceol)	<i>laochra móra an cheoil</i>
Rí an (mileoidean)	<i>Rí an mhileoidin</i>
mileoidean a (muintir)	<i>mileoidean a mhuintire</i>
in ómós a (athair)	<i>in ómós a athar</i>
i gceantar na (oileán)	<i>i gceantar na n-oileán</i>

Ceist 6

Is féidir gach beirt nó triúr a chur ag déanamh an phlé seo agus ansin cuid de na ceisteanna a phlé leis an rang iomlán.

Máire T. Ní Mhadaoin

An Cosán Draíochta, an saothar nua ceoil ón gceoltóir agus cumadóir, Johnny Óg Connolly, in ómós a athar, Johnny Phádraic Phíotair, a bhásaigh in 2019. Beidh an léiriúchán speisialta seo le feiceáil in ionad nua, Stiúideo Cuan sa Spidéal, i gConamara an tseachtain seo.

Áine Lally

Ba as Inis Bearachain, oileán beag i gceantar na n-oileán i gConamara, Johnny Phádraic Phíotair Ó Conghaile, duine de laochra móra an cheoil thraidisiúnta. Ba ann a bhain an fear uasal, séimh agus cumasach sin ceol as míleoidéan a mhuintire an chéad uair riamh. Nuair a bhásaigh Rí an Mhíleoidin, mar a thugtaí air freisin, beagnach dhá bhliain ó shin, theastaigh óna mhac Johnny Óg, ómós a thaispeáint dá athair. Thóg sé os cionn bliana ar Johnny Óg na píosaí ceoil agus léiriúchán *An Cosán Draíochta* a chumadh.

Johnny Óg Connolly, Ceoltóir agus Cumadóir

An cosán draíochta – sin an bealach isteach, nuair atá an taoille¹ amuigh, isteach go hInis Bearachain. Agus chum m'athair freisin, chum sé píosa ceoil 'An Cosán Draíochta', agus ní mórán píosaí a chum sé so bhí mé ag iarraidh an píosa céanna, an teideal céanna, a úsáid.

Cailleadh mo dhaid in 2019, deireadh 2019, ach fuair mé glaoch cúpla mí ina dhiaidh sin, i lár *an pandemic*² ó Dharach Mac an Iomaire agus bhí sé ag rá – tá an stiúideo nua seo, Stiúideo Cuan agus ba mhaith linn *commissioning*³ a dhéanamh ort chun píosa ceoil nua a chumadh. Is iontach an smaoineamh domsa agus do Dharach freisin ómós a thaispeáint agus píosa ceoil in onóir agus i gcuimhne ar m'athair. Bheadh súil agam go ndéanfar albam as cinnte.

Airim uaim m'athair go mór, airíonn an chlann ar fad m'athair go mór uathu. So, tá go leor den cheol...tá meascán den uaigneas agus den spleodar freisin.

Áine Lally

Beidh *An Cosán Draíochta* ar an ardán i Stiúideo Cuan sa Spidéal gach uile thráthnóna, ag tosú amárach go Dé Domhnaigh.

Áine Lally, Nuacht TG4.

¹ *taoide* an leagan caighdeánach

² *na paindéime* an leagan Gaeilge

³ *coimisiúnú* an leagan Gaeilge